

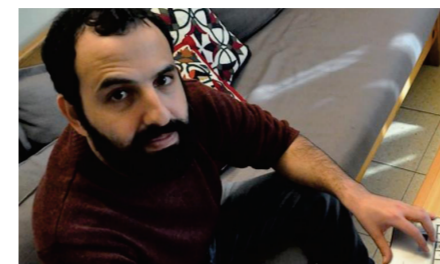
Veure com creix la flama també és una manera d'existir, d'intuir l'aire, de conjurar la pluja. **Xavier Macià**

ESTILS

'101 històries zen'

El 1919, el mestre budista establert als Estats Units Nyogen Senzaki va aplegar 101 textos amb la voluntat de difondre les pràctiques zen i el seu impacte va ser enorme, fins a esdevenir un gran clàssic. Són relats breus, sovint amb un toc humorístic o líric, ara traduïts al català per l'editorial Angle.

Un retorn a l'arabiat

Conferència de l'escriptor israelià Almog Behar sobre els escriptors mizrahim (jueus àrabs) a la literatura israeliana. Presenta l'acte Ana Bejarano, professora de Literatura i Llengua Hebrea (UB). Avui dijous a les 18:30 a l'Institut d'Estudis de la Mediterrània (c/ Girona, 20, Barcelona).

Opinió

GETTY

Conduir: mirall del que som

EULÀLIA FANAR

INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

Segons la tradició islàmica hi ha tres maneres de conèixer algú en realitat. La primera, sent veïns. La segona, deixant-li diners o bé que te'ls deixi. I, per últim, fent un viatge amb aquella persona. Tant se val, ens diu el consell, si la persona es presenta summament piadosa: el que compta és el seu comportament en una relació social, on acaba sortint el que veritablement és.

Fa molts anys que tinc carnet, però pocs mesos que conduïxo. Compartir carretera amb la resta de conductors és, també, una forma de compartir viatge. I de ser veïns, encara que efímers. Potser perquè sóc novella, m'impresiona la gran falta de respecte que es palpa en aquest entorn, i només cal mirar les xifres d'accidents per saber

que un dels principals problemes és precisament aquesta conducció irrespectuosa amb els altres i amb un mateix. És una metàfora, a tota velocitat, del que és la vida: un flux vinculat on les decisions i creences individuals en realitat són col·lectives, perquè depenen en última instància de les accions que fas i no del que t'imagines que fas o del que t'agradaria fer. "Hem deixat de fer servir els intermitents?" es preguntava fa uns mesos Vicenç Villatoro en aquest mateix diari, que ho veia com un senyal: "Hem deixat de creure que tinguem l'obligació d'aportar res al bé comú si ens suposa un esforç", conclouia. Mentre vaig a la velocitat indicada pel carril del mig, veig com m'avancen amb escarri per dreta i esquerra; com se m'enganxen al darrera perquè m'aparti; com em piten si se'm cala el cotxe o em costa aparcar... ¿I si tot això em passés fora del cotxe, m'atreveria a caminar en una societat així? Amb aquestes actituds semblen no adonar-nos que, a més de jugar-nos la vida, fomentem una degradació imparable de les relacions humanes. ¿L'anonimat que ens proporcionen els cotxes ens aïlla de tota la resta? Evidentment, no. —

Sorpresa
Potser perquè sóc novella, m'impresiona la falta de respecte que hi ha en aquest entorn

Edmond Jabès: acollir el silenci

Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo malesuada ut

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Catalunya
6 línies text
fals per veure
com queda el
tema aquest
tan especial i
ensisador

Catalunya
6 línies text
per veure
com queda el
tema aquest
tan especial i
ensisador

1912. El 16 d'abril neix al Caire un nen de família jueva. El pare, despistat, l'inscriu al registre dos dies abans, així que oficialment el nen haurà nascut el 14 d'aquell mes. Un nen al que posaran de nom Edmond i que, anys més tard, escriurà: "La primera manifestació de la meua existència va ser la d'una absència que portava el meu nom." Una anècdota banal, inapreciable pel comú dels mortals, però que en les ànimes sensibles juguen inesperats protagonistes. "Si aquells dos dies dels quals, d'alguna manera, m'he trobat frustrat han tingut alguna importància és, en efecte, perquè han fet que em sensibilitzés més tard amb el buit, la mort, el fet aleatori", declarava Edmond Jabès en un extens i conegut llibre d'entrevistes amb Marcel Cohen publicat a França (i que l'editorial Trotta va publicar en castellà sota el títol *Del desierto al libro*).

Subtileza rere subtileza, el nen Edmond passa una infància feliç al

Caire fins que als 12 anys mor de tuberculosi la seva germana, deu anys més gran que ell, la qual l'havia iniciat a la lectura i l'escriptura. Un fet tan impactant que el compara a un segon naixement. Explica ell mateix: "Recordo haver-li dit alguna cosa així com: 'No et pots morir. És impossible'. I ella em va respondre exactament amb aquestes paraules: 'No penses en la mort. No ploris. No escapem al nostre destí'. Aquell dia -continua Jabès- vaig comprendre que hi havia un llenguatge per a la mort, de la mateixa manera que hi ha un llenguatge per a la vida. No se li parla a un moribund de la mateixa manera que a un ésser viu. Tampoc ens respondrà com ho hagués fet abans. La seva paraula és diferent. Una paraula que gairebé ha assolit l'oblit d'ella mateixa. Més endavant la vaig tornar a trobar en el desert: últim reflex d'un mirall trencat, podriem dir".

Un desert que acompanya

Sortint de l'adolescència coneix la noia que esdevindrà l'amor de la seva vida, sens dubte un bon anivellador per superar el dol que havia provocat en tota la família la mort de la

germana. Comença, també, a escriure i a interessar-se pels ambients culturals egipcis, en especial els vinculats amb la cultura francesa. Tot i això, la ciutat l'ofega: "El desert va ser per a mi el lloc privilegiat de la meua despersonalització. Representava una ruptura salvadora. El desert responia a una necessitat urgent del cos i de l'esperit i m'hi enfonsava amb uns desitjos completament contradictoris: perdre'm per, algun dia, retrobar-me". Estades llargues, solitàries, en un espai sense temps on "només els nòmades saben transformar aquell silenci esclafant en força de vida".

Quan, dècades després, i amb tota l'experiència tràgica que pateix el poble jueu entre 1930 i 1950, s'estableix a França, la seva carrera literària es consolida. Llibres caracteritzats pel to poètic, elaborat a través de múltiples fragments, incorporant veus i comentaris de tota la tradició jueva, però també de les avantguardes i de les experiències literàries de la seva època. Marcat, inexorablement, pel que ha viscut.

"Tinc la sensació de no tenir existència més que fora de tota pertinença. Aquesta no-pertinença és la meua pròpia substància. Potser no tingui res més a dir excepte aquesta dolorosa contradicció: aspiro com cadascú a un lloc, a una llar i no puc, al mateix temps, acceptar el que s'ofereix. Aquest rebuig no és una actitud deliberada, sinó una disposició profunda contra la qual lluito jo també i que evidentment intento dilucidar", afirma Jabès, que enllaça aquest sentiment desubicat a unes arrels determinades: "La no-pertinença, degut a la disponibilitat que em proporciona, és també el que m'apropa a l'essència mateixa del judaisme i de forma general al destí jueu. El judaisme, en cert sentit, no és més que preguntes a la Història... Fer preguntes, per a un jueu, és seguir mantenint oberta la qüestió de la diferència".

Una identitat jueva, però, que qüestiona la mateixa noció d'identitat: "La meua impossibilitat de ser un jueu plàcid, apaivagat, ancorat en les seves certeses, és el que ha fet de mi el jueu que crec ser. És precisament en aquesta no-pertinença en busca de la seva pertinença on em sento més jueu." Per a Edmond Jabès, es fa molt difícil dissociar l'experiència de llegir i d'escriure de la tradició jueva, malgrat que no vol quedar atrapat en cap qualificatiu. "Creure és estimar. Déu és un pretext per a l'amor infinit de l'home. Un desbordament -un excés- d'amor l'ha inventat. Estimar les paraules és també estimar-les en la seva relació amb les demés parau-

les. Aquesta relació afectiva amb la terra i el llibre, ¿no està sovint senyalada en els textos de la Tradició jueva? El jueu ha entès que si la seva paraula existeix, Déu existeix i, de rebot, ell també. Paraula divina o humana, escrita en el mateix llibre que la ratifica. Déu és la més audaç de les troballes de l'home; la més pertorbada, la més tèrbola."

Silencis perturbadors

Desert, rabins, poetes i silencis afloren en els llibres de Jabès que, paradoxalment, escriu sovint al metro ("a casa no podia aïllar-me per manca d'espai"). Potser les ruptures i interrupcions característiques dels seus llibres trobin també resò en aquest mètode d'elaboració fugaç i entrebancat que dona el transport públic. Jabès, però, sap pouar ben a dins, malgrat l'entorn cosmopolita i sorollós on es troba. "El novel·lista no escolta la pàgina, la seva blancor i el seu silenci. Aquesta blancor, aquest silenci, són el nostre mirall més pur. La paraula que interroguem ens interroga a la vegada". Però cal anar alerta, recorda Jabès: "El blanc ofega les frases al donar-les massa ressonància. Ampliant amb desmesura l'espai vital que necessita la paraula, aquesta s'esllavissa inexorablement. Escriure no pot ser més que afrontar aquest silenci." I com llegir aquests silencis? Explica l'autor: "Si tingués que imaginar-me el lector ideal, seria aquell que, a través dels meus llibres, assumís les seves pròpies contradiccions, el seu propi vertigen i que aprengués, de mica en mica, a no espantar-se per fer-ho. En definitiva, una manera de sobreviure".

01. Edmond Jabès.

BRACHAL ETTINGER

02. La ciutat d'El Caire, on Jabès va passar la seva infància.

GETTY IMAGES

6 PLANS PER AL CAP DE SETMANA

Diada gegantera al Poble Espanyol

La segona edició de la Diada Gegantera arribarà al Poble Espanyol el 28 de febrer en una jornada festiva carregada d'activitats per a tota la família d'11 a 17 hores. Hi haurà fins a 10 colles geganteres que recorreran els carrers del recinte en una cercavila i ompliran de música la Plaça Major.

Festa de la carxofa

Aquest dissabte, Amposta celebra la seva festa anual dedicada a la carxofa. Diversos restaurants del municipi ofereix degustacions de receptes amb la carxofa com a protagonista, tot per 2 euros. A més hi haurà animació per a grans i petits, activitats i el primer mercat de producte de proximitat-Km 0.

Saló de la Immersió

El Saló de la Immersió de Cornellà arriba a la seva 17a edició amb més de 8000 m2. La fira tornarà a convertir-se, un cop més, en un punt de trobada dels amants de la immersió i en el millor dels aparadors del busseig i de les activitats subaquàtiques amb més de centenars d'expositors d'arreu del món.

Festa del trinxat de Puigcerdà

Aquest dissabte se celebra la 20a edició d'aquesta festa dedicada a aquest plat típic de la Cerdanya. El pavelló poliesportiu de Puigcerdà serà testimoni d'una de les festes gastronòmiques més importants de la comarca al que s'espera que hi assisteixin uns 800 comensals. Després del sopar hi haurà ball.

Fira de la Mel de Crespià

Aquest cap de setmana, Crespià celebra la seva famosa fira de la mel que enguany ja suma 37 edicions. La cita mantindrà una programació molt similar a la de les darreres edicions però vol ser un punt i seguit tenint en compte la voluntat dels organitzadors d'introduir novetats de cara a l'any vinent.

V Festival del Circ de Figueres

Des d'avui i fins al 29 de febrer, Figueres acull el V Festival Internacional del Circ. Prop de 30.000 espectadors podran gaudir de les 22 millors atraccions mai vistes en els circs europeus, amb més de 80 artistes de 14 països. La cita s'ha consolidat com un dels grans festivals de circ del món.